

Impacte sectorial de la COVID-19 a Portugal

- L'esclat de la pandèmia al març va provocar una reducció significativa de l'activitat en molts sectors.
- Estimem que l'impacte associat a les mesures de confinament durant la segona quinzena de març haurà estat una caiguda de l'activitat propera al 20%, amb impactes pròxims al 40% en sectors com el comerç, transport i hoteleria i les activitats relacionades amb l'oci i la cultura.

L'impacte de la COVID-19 s'ha fet notar a tots els sectors a través de múltiples canals: la disrupció de les cadenes de subministrament, la disminució de les exportacions per la menor demanda externa i la feblesa de la demanda (per les restriccions a la mobilitat, pel deteriorament de la confiança i per la reducció dels ingressos). Però la COVID-19 no afecta de la mateixa manera tots els sectors. Tot seguit, analitzem quins han estat els més i els menys afectats fins ara i donem pistes sobre quins podran ser més vulnerables durant la resta de l'any.

Impacte sectorial: el que ens indiquen les dades disponibles

En primer lloc, segons una enquesta elaborada per l'INE de Portugal (vegeu el primer gràfic), durant la primera quinzena de juny, el 36% de les empreses encara patien descensos superiors al 50% en el volum de negocis (el 46% en la primera setmana d'abril, quan les mesures de confinament eren més restrictives). El sector de l'allotjament i la restauració continuava sent el més afectat, amb el 71% (el 82% a l'abril) de les empreses amb caigudes superiors al 50%. Així mateix, segons aquesta mateixa enquesta, el 35% de les empreses no esperen recuperar un volum de negocis similar a la situació pre-COVID en els sis propers mesos.

En segon lloc, les dades sobre el nombre de treballadors afectats per una suspensió temporal de l'ocupació,¹ també mostren importants diferències entre sectors. Fins a mitjan juny, gairebé el 17% de tots els treballadors estaven afectats per una suspensió temporal de la seva feina. Per sectors, els més castigats eren els de comerç, transport i hoteleria (més del 25%), la indústria i les activitats professionals² (amb més del 20%) i les activitats immobiliàries.

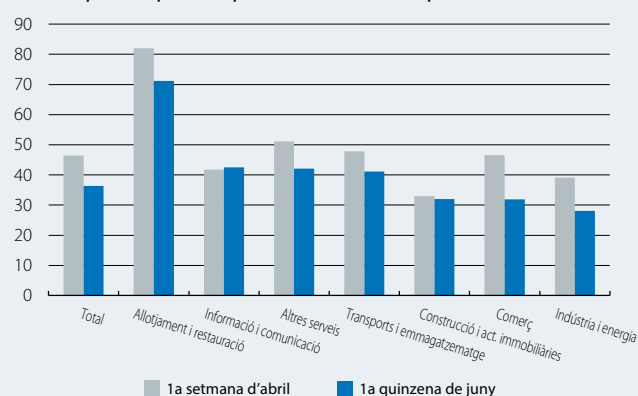
Finalment, els agregats macroeconòmics ja indicaven importants diferències sectorials en el 1T 2020. En concret, el valor afegit brut (VAB) total es va contreure el 2,4% intertrimestral en el 1T. No obstant això, els sectors més

1. Comporten una ajuda financera extraordinària prestada a les empreses per pagar les remuneracions durant el període de reducció de l'horari laboral temporal o la suspensió dels contractes de treball. L'ajuda correspon al 70% de dos terços de la retribució normal bruta de cada empleat, fins al límit màxim de 1.333,50 euros per empleat. El terç restant queda a càrrec de l'empresa. Aquest suport té una durada inicial fins a un mes i un màxim de tres mesos.

2. Es tracta d'un sector molt divers que engloba activitats de consultoria empresarial fiscal, serveis de comptabilitat, arquitectura, enginyeria, serveis de traducció, interpretació, veterinària, activitats turístiques, etc.

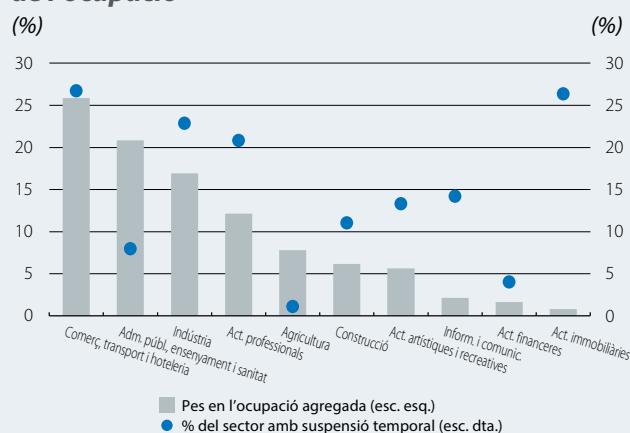
Portugal: enquesta sobre la reducció en el volum de negocis

(% d'empreses que indiquen una reducció superior al 50%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE de Portugal.

Portugal: treballadors amb suspensió temporal de l'ocupació

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat i del Ministeri de Treball de Portugal.

sensibles a les restriccions a la mobilitat van patir caigudes molt més intenses. En concret, com ho mostra el tercer gràfic, les majors caigudes en el VAB es van registrar a les activitats artístiques i recreatives (el -5,8%), al comerç, transport i hoteleria (el -5,6%) i a les activitats professionals (el -5,0%).

És més, la informació del VAB sectorial permet estimar la dimensió de l'impacte de les mesures de confinament sobre cada sector en l'última quinzena de març. En concret, si assumim que, abans de l'eclosió del coronavirus (gener, febrer i primera meitat de març), tots els sectors creixien a un ritme semblant a la seva mitjana del 2019,³ podem inferir la caiguda en l'activitat de cada sector

durant la segona quinzena de març implícita en la variació del VAB registrat en el conjunt del primer trimestre. Al quart gràfic, resumim aquest impacte implícit sobre cada sector durant les dues primeres setmanes de confinament.

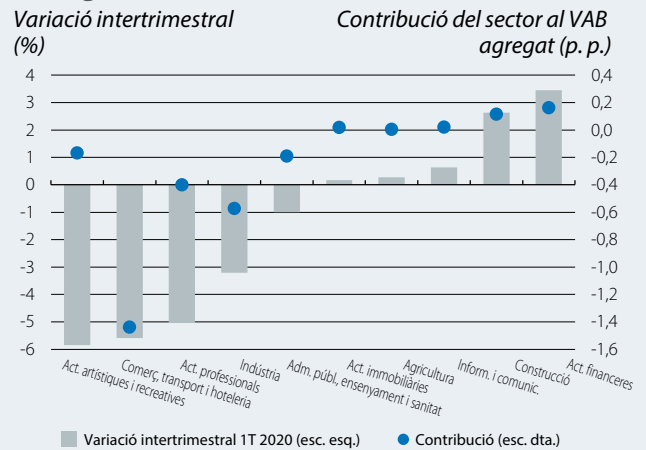
Aquest exercici també suggereix que els sectors del comerç, transport i hoteleria i les activitats relacionades amb l'oci i la cultura van ser els més perjudicats. En aquests dos sectors, la caiguda estimada de l'activitat, durant les dues últimes setmanes de març, es va apropar al 40%. Tot seguit, amb una contracció lleugerament superior al 35% durant la segona quinzena, se situen les activitats professionals, especialment afectades per la forta caiguda dels serveis turístics. En quart lloc, apareix la indústria (el -17%), afectada per disruptions en el subministrament de materials originaris de països amb més incidència de la COVID-19 o per restriccions sobre la demanda. Finalment, els sectors agrícola, financer, assegurator i immobiliari haurien patit impactes més reduïts.

Com serà la resta de l'any?

L'entorn econòmic està envoltat d'un grau d'incertesa inusualment elevat, i l'evolució de l'economia i dels seus sectors dependrà, en gran part, de l'evolució de la pandèmia i del grau d'afectació de les demandes interna i externa. No obstant això, l'estimació dels impactes patits durant la segona quinzena de març i la sensibilitat de cada sector a les mesures de distanciament ens donen una pista sobre la magnitud de les caigudes de l'activitat que es podrien produir el 2020 (vegeu el cinquè gràfic).⁴ Això ens suggereix que les activitats recreatives i d'oci i el comerç, la restauració i l'hoteleria seran els sectors més afectats en el conjunt de l'any, ja que es veuran condicionats per la persistència (en menor o major grau) de les mesures de distanciament social i per les restriccions que llastin la reactivació del turisme. En el cas concret de les activitats recreatives, tenen un pes en el VAB i en l'ocupació relativament petita (el 2,7% i el 5,7%, respectivament), de manera que el seu impacte agregat hauria de ser relativament reduït (menys d'1 p. p.). No obstant això, el comerç representa gairebé el 25% del VAB i de l'ocupació, de manera que sí que tindrà un impacte significatiu sobre el VAB de l'economia. En tercer lloc, les activitats professionals, que representen gairebé el 8% del VAB i el 12% de l'ocupació, es veuran especialment afectades per la caiguda dels serveis turístics que inclouen, i, segons el nostre exercici il·lustratiu, les seves dificultats podrien restar prop de 2 p. p. al VAB.

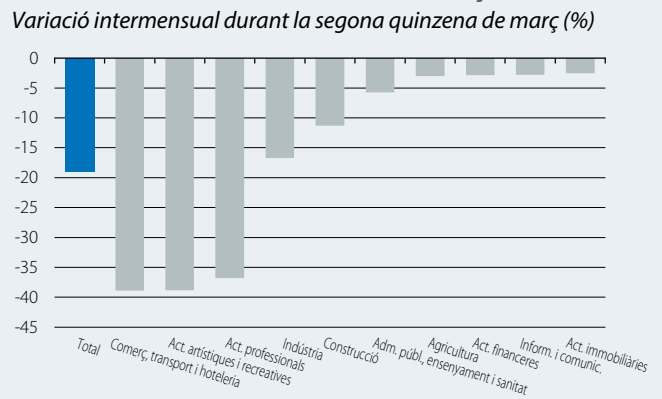
- 3. En concret, amb un creixement interanual igual a la mitjana del 2019 corresponent a cada sector.
- 4. En funció de la seva relació històrica amb el PIB i de la seva sensibilitat a les mesures de distanciament, classifiquem els sectors en tres grups de velocitat de recuperació: els que tornaran al nivell precoronavirus més ràpidament que el conjunt de l'economia (sectors menys afectats, com l'agricultura), els que ho faran més lentament (els sectors que ja s'han vist més afectats i que, a més a més, són sensibles al distanciament, com el comerç o l'hoteleria) i la resta (els que es recuperaran, aproximadament, a la velocitat mitjana de l'economia).

Portugal: creixement del VAB en el 1T 2020

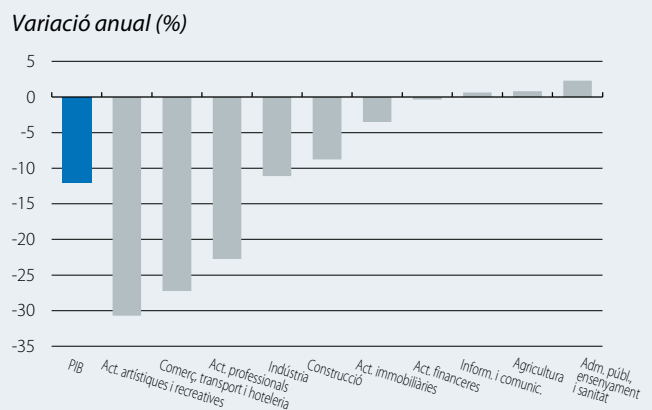
Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat i del Ministeri de Treball de Portugal.

Portugal: impacte sobre el VAB del confinament de les dues últimes setmanes de març

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

Portugal: projeccions del VAB per sectors el 2020

Font: CaixaBank Research.

La capacitat productiva de la indústria (el 18% del VAB i el 17% de l'ocupació) també es podria continuar veient condicionada per les mesures de distanciament i per una recuperació incompleta de la demanda, en especial pel que fa a la indústria de béns de consum durador. De tota manera, el sector industrial podria rebre una mica d'impuls

si es produeix una substitució de les importacions per producció nacional.

Les activitats immobiliàries (el 12% del VAB i de l'ocupació) s'han vist poc afectades fins ara, tot i que l'impacte es podria notar més endavant si es produeix un ajornament de les decisions d'inversió, tant per part de la població portuguesa com dels no residents. En conseqüència, també la construcció (que representa gairebé el 4,5% del VAB i el 6% de l'ocupació), sobretot la residencial, es veurà afectada, tot i que l'escassetat d'oferta de nous habitatges pot limitar l'amplitud de l'impacte de la COVID-19 sobre el sector enguany.

Finalment, l'agricultura, el sector de la informació i la comunicació i les activitats de l'Administració pública, amb aportacions moderadament positives al VAB, ajudaran, probablement, a mitigar les pèrdues a la resta de sectors.

Teresa Gil Pinheiro